

सामान्य प्रशासन विभागाने पृ.क्र.49-54/ टि.वी वरील अनुलक्षण सादर.

2. वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये उपलब्ध असलेल्या पायाभुत सुविधा व साधनसामग्री यांचा वापर करून वैद्यकीय तंत्रज्ञानाशी संबंधित निमवैद्यकीय पदवी व पदविका अभ्यासक्रम शासनाने सुरु केला आहे. त्यानुसार शासनाने सन 2010-11 मध्ये संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये Bachelor of Para Medical Technology (BPMT) हा अभ्यासक्रम दि.24.5.2010 च्या शासन निर्णयान्वये सुरु केला.

3. परंतु बी.पी.एम.टी. या अभ्यासक्रमाचा उल्लेख सेवाप्रवेश नियमामध्ये नसल्याने सदर अभ्यासक्रम पूर्ण करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या विविध तांत्रिक पदासाठी अर्ज करता येत नाही. त्याकरीता बीपीएमटी पदवी घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना शासन सेवेत सामावून घेण्यासाठी paramedical पदांच्या सेवा प्रवेश नियमातील शैक्षणिक अर्हतेमध्ये बीपीएमटी अभ्यास क्रमाचा समावेश करण्याची बाब या नस्तीवर विचाराधीन आहे. परंतु या विभागाच्या दि.19.7.2017 रोजीच्या शासन निर्णयान्वये 13 विषयामध्ये Bachelor of Paramedical Technology या ऐवजी B.Sc in Paramedical Technology असा बदल करून सदर अभ्यासक्रमाचा कालावधी 3 वर्षे + 1 वर्षे आंतरवासियता असा एकुण 4 वर्षांचा करण्यात आला.

4. B.sc in Paramedical Technology (जुना बीपीएमटी) पदवी घेऊन विद्यार्थ्यांची पहिली बॅच 2013 मध्ये बाहेर पडली आहे. आता पदवी घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकडून संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील पदांच्या सेवा प्रवेश नियमात सुधारणा करण्यासाठी वारंवार पाठपुरावा करण्यात येत आहे. नुकतेच उच्च न्यायालय, नागपूर येथे या विद्यार्थ्यांनी रिट पिटीशन क्र. 7952/2018 दाखल केला होता. सदर याचिकेमध्ये न्यायालयाने दि. 20.4.2019 रोजीच्या आदेशान्वये शासनाने 3 महिन्यात निर्णय घेण्याचे आदेशीत केले होते. मा. न्यायालयाने पारीत केलेल्या आदेशाची कालमर्यादा संपुष्टात आलेली असल्याने सेवाप्रवेश नियम सुधारीत करण्याकरीता मुदतवाढ मिळणेबाबत मा. न्यायालयात सकीर्ण अर्ज दाखल करण्यात आला होता. त्यानुषंगाने मा. न्यायालयाने आणखी 6 महिन्याची मुदतवाढ देऊन विहित वेळेत सेवाप्रवेश नियम प्रसिध्द केले नाही म्हणून या विभागास रु. 10,000/- इतका दंड ठोठावलेला आहे. आता ही 06 महिन्याची मुदत सुद्धा दि.30.06.2020 रोजी संपुष्टात आली असल्याने अर्जदार श्री. आकाश गायधने व इतर यांनी मा.उच्च न्यायालयात अवमान याचिका क्र.580/2020 दाखल केली आहे. शासन्याच्या वतीने सुद्धा मा. उच्च

अ.क्र विभागाने सादर केलेल्या सेवा प्रवेश नियमातील त्रुटी

- 1 यापूर्वी प्र.क्र41/टि.वि. वरील अभिटिप्पणीत सुचविल्याप्रमाणे सर्व संवर्गांच्या सेवाप्रवेश नियम प्रारूपात व नामनिर्देशनाने नियुक्तीसाठी विहित केलेल्या कमाल वयोमर्यादेबरोबर किमान वयोमर्यादा विहिती केलेली नाही. सर्व संवर्गांच्या सेवाप्रवेश नियम प्रारूपत नामनिर्देशनाने नियुक्तीच्या अटींमध्ये कमाल वयोमर्यादेबरोबर किमान वयोमर्यादा विहित करावी. तसचे सर्व सेवाप्रवेश नियम प्रारूपातील वयोमर्यादेच्या तरतुदीमधील "अथवा जे उमेदवार शासन वेळोवेळी ठरवील अशा कोणत्याही वयोमर्यादेचे आहेत" हे वाक्य वगळावे.
- 2 शस्त्रक्रियागार तंत्रज्ञ, क्ष-किरण तंत्रज्ञ, क्ष किरण सहाय्यक, रक्तपेढी तंत्रज्ञ या पदावर पदोन्नतीने नियुक्तीसाठी किमान नियमित सेवेबरोबर सेवाप्रवेश नियम प्रारूपात विभागाने शैक्षणिक अर्हतेची अट विहित केली आहे. तथापी पदोन्नती देतांना निम्न संवर्गातील पात्र कर्मचा-यांची सेवाज्येष्ठतेनुसार ज्येष्ठता कशी राहिल याबाबतची कोणतीच तरतूद विहित केलेली दिसून येत नाही. सदर प्रकरणी सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि.15/04/1991 च्या शासन निर्णयातील परि.3 येथे नमूद केलेली ज्येष्ठतेबाबतची तरतूद विचारात घेऊन सेवाप्रवेश नियमात ज्येष्ठतेबाबत स्पष्ट तरतूद स्वतंत्र नियमान्वये विहित करावी.
- 3 उतिविकृतीशास तंत्रज्ञ गट-क या पदावर पदोन्नतीने नियुक्तीसाठी नियम 6 (अ) (एक) आणि (दोन) येथे नमूद केलेला अनुभव एकत्रित 8 वर्षांचा अनुभव आवश्यक आहे. अशी या विभागाची धारणा आहे (पृ.1281/व.वि.)सदर धारणा पक्की करावी.
- 4 प्रयोगशाळा सहाय्यक गट-क पदावर उतिविकृतीशास्त्र तंत्रज्ञ, प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ, रक्तपेढी तंत्रज्ञ, रक्त संक्रमण वैद्यक तंत्रज्ञ व पेशी तंत्रज्ञ या पदावर पदोन्नतीने नियुक्तीची तरतूद विहित केली आहे. प्रयोगशाळा सहाय्यक या संदर्भातील कर्मचा-यांना या विविध संवर्गात पदोन्नतीने नियुक्ती कशा

त्रुटीवरील विभागाचे अभिप्राय

ज्यांचे वय एकोणीस वर्षांपेक्षा कमी नाही तसेच खुल्या प्रवर्गातील असल्यास 38 वर्षांपेक्षा अधिक नाही आणि राखीव प्रवर्गातील असल्यास 43 वर्षांपेक्षा अधिक नाही, असे नमूद करण्यात आले असून वयोमर्यादेबाबतचे वाक्य वगळण्यात आलेले आहे.

पुढीलप्रमाणे अट स्वतंत्रपणे दर्शविण्यात आली आहे.

"चतुर्थश्रेणीमध्ये प्रवेश करताना उपरोक्त उल्लेखित परीक्षा उत्तीर्ण असलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या बाबतीत ज्या दिवशी त्यांची तीन वर्षे सलग सेवा पूर्ण होईल, तो दिनांक ज्येष्ठतेचा दिनांक समजण्यात येईल व चतुर्थश्रेणीमध्ये नियुक्ती झाल्यानंतर उपरोक्त उल्लेखित परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या कर्मचाऱ्यांची तीन वर्षे सलग सेवा झाली असल्यास उपरोक्त उल्लेखित परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचा दिनांक ज्येष्ठतेचा दिनांक समजण्यात येईल."

सदरील बाबीमध्ये खालीलप्रमाणे सुधारणा करण्यात आली आहे.

अनुभवामध्ये 05 वर्षांपैकी संचालनालयातील रोग निदान प्रयोगशाळेत (Pathology Laboratory) तीन वर्षे काम केले असेल (त्यापैकी उतिविकृतीशास्त्र प्रयोगशाळेत एक वर्षे काम केले असेल)

सदरील पदांसाठी प्रयोगशाळा सहाय्यक पदावर कार्यरत असलेल्या कर्मचाऱ्यांकडून विकल्प घेण्याबाबत नमूद करण्यात आले आहे.

अ.क्र विभागाने सादर केलेल्या सेवा प्रवेश नियमातील त्रुटी प्रकारे केली जाते, त्याचे निकष काय, ते स्पष्ट करावे तसेच प्रयोगशाळा सहाय्यक या पदावर कार्यरत असणा-या कर्मचा-यांकडून पदोन्नतीसाठी इच्छुकता/विकल्प घेण्यात येतो किंवा कसे याबाबत कृपया खुलासा करावा.

5 प्रस्तावित केलेल्या ज्या ज्या पदांच्या सेवाप्रवेश नियम प्रारूपात माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षेबाबतचा उल्लेख केला आहे. त्या त्या पदांच्या सेवाप्रवेश नियम प्रारूपातील नियम 2 मध्ये "माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा व प्रयोगशाळा सहाय्यक पदाच्या सेवाप्रवेश नियम प्रारूपात विहित करावी.

सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.

6 क्ष-किरण तंत्रज्ञ गट-क पदाच्या सेवा प्रवेश नियमातील प्र.1283/प.वि.) नियम 3 (दोन) मध्ये क्ष-किरण उपचार तंत्रज्ञ यामधील उच्चतम अर्हता कोणती ते स्पष्टपणे नमूद करावे.

7 विभागाने सर्व संवर्गांच्या सेवाप्रवेश नियमांमध्ये नामनिर्देशनाने नियुक्तीच्या अटींमध्ये शैक्षणिक अर्हता संपादन केल्यानंतर शासकीय/ शासन मान्यता प्राप्त रुग्णालये/ संस्थामध्ये काम केलेला अनुभव किंवा अधिकतम अनुभव असलेल्या उमेदवारांना प्राधान्य देण्यात येईल, अशी तरतूद विहित केली आहे. यासंदर्भात नमूद करण्यात येते की, सर्वसाधारणपणे एखाद्या पदावर नियुक्तीसाठी आवश्यक असणारी किमान शैक्षणिक अर्हता अनुभव व इतर अटी सेवाप्रवेश नियमात नियुक्तीच्या अटीमध्ये विहित करण्यात येतात. याव्यतिरीक्त विभागास एखाद्या अर्हतेस/अनुभवास प्राधान्य द्यावयाचे असल्यास सदर अर्हता/अनुभवाची तरतूद परतुकान्वये विहिती करण्यात येते. सदर प्रकरणी विभागाने सर्व पदांच्या सेवाप्रवेश नियमात नामनिर्देशनाने नियुक्तीसाठी विहित केलेल्या अटी मध्येच अधिकतम अनुभव असलेल्या असलेल्या उमेदवारांना प्राधान्य देण्याबाबतची अट विहित केली आहे. सदरहु प्रकरणी प्रस्तावित सेवा प्रवेश नियम प्रारूपातील गट-क तांत्रिक पदांसाठी अनुभवाची आवश्यकता असल्यास, नामनिर्देशनाने

किमान 01 वर्षांच्या अनुभवाची अट नमूद करण्यात आली आहे.

अ.क्र विभागाने सादर केलेल्या सेवा प्रवेश नियमातील त्रुटी नियुक्तीसाठी विहित केलेल्या अटीबरोबर अनुभवाचा विशिष्ट कालावधी (एक वर्ष, दोन वर्षे इ.) नमूद करावा. तसेच शैक्षणिक अर्हता संपादन केल्यानंतरचा अनुभव विचारात घेण्यात यावा. तथापी विभागास केवळ अधिकतम अनुभव असलेल्या उमेदवारांना प्राधान्य द्यावयाचे असल्यास सदर तरतूद नामनिर्देशनाने नियुक्तीसाठी विहित केलेल्या अटीखाली परंतुकान्वये विहित करावी. तसेच उमेदवारांची निवड करतांना अनुभवास प्राधान्य कोणत्या परिस्थितीत देण्यात येणार आहे (समान गुण, सुट, विशिष्ट अर्हता, अनुभव इ.) याबाबत खुलासा करावा.

8 प्रस्तावित सर्व पदांच्या सेवाप्रवेश नियम प्रारूपातील नियम 4 व 5 वगळण्यात यावा. तसेच सर्व पदांच्या सेवा प्रवेश नियम प्रारूपात ज्या ज्या ठिकाणी नामनिर्देशनाने नियुक्तीची तरतूद विहिती आहे. त्या ठिकाणी नामनिर्देशनाने नियुक्तीची तरतूद विहित आहे. त्या ठिकाणी नियमात पुढील प्रमाणे सुधारणा करण्यात यावी :-

उदा. शस्त्रक्रियागार तंत्रज्ञ (प्र.1279/प.वि.)

पदाच्या प्रस्तावित सेवाप्रवेश नियमातील नियम 3

(ब) पुढीलप्रमाणे सुधारीत करावा

"ब) पुढील अटी पूर्ण करणा-या उमेदवारांमधून शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या मार्गदर्शक तत्वांच्या आधारे निवड समितीमार्फत नामनिर्देशनाने "

तसेच वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालयातील गट-क तांत्रिक पदावर निवड समितीमार्फत नियुक्ती साठी निवडीची कार्यपध्दती/मार्गदर्शक तत्वे स्वतंत्र शासन आदेशान्वये विहित करावी त्यामध्ये प्रस्तावित सेवाप्रवेश नियमातील नियम 5 मधील तरतूद अंतर्भूत करावी.

9 सर्व प्रस्तावित सेवाप्रवेश नियम प्रारूपातील अनुवाद अधिकारांबाबत करण्यात आलेला नियम वगळण्यात यावा. सेवाप्रवेश नियमात नियमांच्या शंका/उपशंकेबाबत अनुवाद अधिकारांबाबतची तरतुद विहित करण्यात आलेल्या नियमांमध्ये काही संभ्रम राहणार नाही. तसेच मराठी व इंग्रजी प्रारूपात एक

अ.क्र विभागाने सादर केलेल्या सेवा प्रवेश नियमातील त्रुटी वाक्यता राहिल याची दक्षता द्यावी.

त्रुटीवरील विभागाचे अभिप्राय

- 10 बधिरीकरण तंत्रज्ञ, द्रव्य निवेशक, चेतासंस्थाशास्त्र तंत्रज्ञ, किरणोपचार तंत्रज्ञ इ. पदावर नामनिर्देशनाने एमबीबीएस/ बीएएमएस/ बीएचएमएस या अभ्यासक्रमांचा समावेश करण्यात आलेला आहे. नियुक्तीच्या अटीतील शैक्षणिक अर्हतेमध्ये वैद्यकीय पदवी नमूद केली आहे. सदर वैद्यकीय पदवीमध्ये कोणकोणत्या पदवींचा समावेश होते. याचा खुलासा करावा.
- 11 प्रस्तावित सेवाप्रवेश नियमात विभागाने पदोन्नतीच्या तरतुदीमध्ये किमान सेवेच्या अटीबरोबर शैक्षणिक अर्हता विहित केली आहे. सदर शैक्षणिक अर्हतेचे अवलोकन केले असता, सदर पाठ्यक्रम/अभ्यासक्रम हा पुर्णवेळ अभ्यासक्रम दिसून येतो. वैद्यकीय शिक्षण आणि संशोधन संचालनालयातील गट-क तांत्रिक पदावर पदोन्नतीने नियुक्तीसाठी निम्न संवर्गातील गट-ड संवर्गातील कर्मचारी सदर अर्हता संपादन करू शकतील किंवा कसे, याबाबत विभागाने तपासणी केली आहे का, याबाबत खुलासा करावा.
- 12 यापूर्वी रक्तसंक्रमण वैद्यक तंत्रज्ञ, पेशीशास्त्र तंत्रज्ञ व एण्डोस्कोपी तंत्रज्ञ या संवर्गासाठी मंजूर पदे नसल्यामुळे सदर पदाचे सेवाप्रवेश नियम या विभागाकडून तपासण्यात आले नव्हते,तसे यापूर्वीच्या टिप्पणीमध्येही नमूद केले आहे. तथापी विभागाने कोणताच खुलास न करता सदर पदांचे सेवा प्रवेश नियम या विभागाच्या मान्यतेस्तव सादर केले आहेत. याबाबत खुलासा करावा. तसेच सदर संवर्गासाठी पदे मंजूर असल्यास आवश्यक त्या कागदपत्रासह सदर संवर्गाचे सेवा प्रवेशनियम प्रारूप या विभागाच्या मान्यतेकरीता सादर करावे.
- रक्तसंक्रमण वैद्यक तंत्रज्ञ, पेशीशास्त्र तंत्रज्ञ व एण्डोस्कोपी तंत्रज्ञ या पदांचे सेवा प्रवेश नियम वगळण्यात आलेले आहेत.

6. दरम्यानच्या कालावधीत मा.सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधीद्रव्ये विभाग यांच्या सुचनेनुसार सदर सेवाप्रवेश नियमामध्ये समाविष्ट करण्यात आलेली शैक्षणिक अर्हता योग्य आहे किंवा कसे? तसेच सेवाप्रवेश नियमामध्ये अधिकची शैक्षणिक अर्हता समाविष्ट करणे आवश्यक आहे किंवा कसे ? याबाबत मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ यांच्या स्तरावर समिती स्थापन करून सेवाप्रवेश प्रारूप तपासून द्यावेत अशी दि.18.8.2020 रोजीच्या पत्रान्वये मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ यांना करण्यात आली होती. त्यानुसार मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र

आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांनी आपल्या दि.27.8.2020 रोजीच्या पत्रान्वये सदर सेवाप्रवेश नियममध्ये आवश्यक सुधारणा करण्याचे शिफारस करण्यात आली आहे. मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांनी सुविलेल्या सुधारणा पुढीलप्रमाणे:-

अ.क्र	नियम क्र	मुळ मसुद्यातील तरतुदी	मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांच्याकडून सुचविण्यात आलेल्या सुधारणा.	विभागाचे अभिप्राय .
1.Following changes are suggested in all posts (wherever applicable)				
1.	2(c)	Secondary School Certificate Examination" means the final examination conducted at the end of The Higher Secondary Stage of Education by a Divisional Board established under The Maharashtra Secondary And Higher Secondary Education Boards Act. 1965 (Mah, xii of 1965)	Secondary School Certificate Examination" means the final examination conducted at the end of The Secondary Stage of Education by a Divisional Board established under The Maharashtra Secondary And Higher Secondary Education Boards Act. 1965 (Mah, xii of 1965) or equivalent examination.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
2.	2(d)	"Higher Secondary School Certificate Examination" means the final examination conducted at the end of The Higher Secondary Stage of Education by a Divisional Board established under The Maharashtra Secondary And Higher Secondary Education Boards Act. 1965 (Mah, xii of 1965)	Higher Secondary School Certificate Examination" means the final examination conducted at the end of The Higher Secondary Stage of Education by a Divisional Board established under The Maharashtra Secondary And Higher Secondary Education Boards Act. 1965 (Mah, xii of 1965) or equivalent examination.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3.	3(a)(III) or similar clause in all RR	In case of employees who have passed the aforesaid examination at the time of Joining in Class IV service, the date on which they have completed three years of continue service will be deemed to be the date of	please reconsider to decide the date of seniority for employee who has passed the aforesaid examination after joining, but before completing required years of services	In case of employees who have passed the aforesaid examination at the time of Joining in Class IV service or within three year after the joining said service the date on which they have completed three years of continue service

	seniority. If employee possess educational qualification after completing his three years services then the passing date will be deemed to be the date of seniority.		will be deemed to be the date of seniority. If employee possess educational qualification after completing his three years services then the passing date will be deemed to be the date of seniority.
2.Following changes are suggested in Operation Theatre Technician			
3(a)(I)	Holding the post of "Operation Theatre Assistant" for a period of not less than three years in the Directorate	Holding the post of "Operation Theatre Assistant" for a period of not less than five years in the Directorate.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(a)(II)	have passed secondary school certificate examination with Science and English.	Have passed Higher Secondary School Certificate examination with Physics, Chemistry, Biology and English.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(b)(II)	Possess Degree in "Bachelor of Para-Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology-Operation Theatre (three years course after passing higher secondary school certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	Possess Degree in "Bachelor of Para-Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology-Operation Theatre (minimum three years course after passing higher secondary school certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(b)(III)	Those who hold a minimum bachelor's degree in science (B.Sc.) (including physics, chemistry or biology) or have an equivalent academic qualification and possess The Department of Technical Education, Government of Maharashtra recognized "Diploma In Operation Theatre Technician / Technology" (a course of minimum one year duration) or equivalent academic qualification.	Those who hold a minimum bachelor's degree in science (B.Sc.) (including physics, chemistry or biology) or have an equivalent academic qualification and hold Government of Maharashtra recognized "Diploma/ Certificate In Operation Theatre Technician / Technology" (a course of minimum one year duration) or equivalent academic qualification.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3.Following changes are suggested in Histopathology Technician			

3(a)(I)	Holding the post of Laboratory Assistant (Group-C) for a period of not less than five years.	Holding the post of Laboratory Assistant (Group-C) for a period of not less than five years in the Directorate.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(a)(II)	Out of 05 years as mentioned in 03 A) (i) mentioned above, he has worked in Pathology Laboratory of the Directorate for three years (out of which he has worked in One Neurology Laboratory for one year).	Out of 05 years as mentioned in 03 A) (i) mentioned above, he has worked in Pathology Laboratory of the Directorate for three years.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(a)(III)	(Additional clause)	Have passed Higher Secondary School Certificate examination with Physics, Chemistry, Biology and English.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(b)(II)	Possess "Bachelor Degree of Para - Medical Technology- Histopathology" (three years course obtained after passing Higher Secondary School Certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	Possess Bachelor Degree of Para - Medical Technology- Histopathology or Laboratory Sciences" (minimum three years course obtained after passing Higher Secondary School Certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
		There should be "OR" between clause 3(b)(III) and 3 (b)(IV)	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
4.Following changes are suggested in X-ray Technician			
3(a)(I)	Holding the post of X-Ray Assistant/ Dark Room Assistant in The Directorate for a period of not less than five years	Holding the post of X-Ray Assistant/ Dark Room Assistant in The Directorate for a period of not less than five years in the Directorate.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(a)(II)	have passed secondary school certificate examination with Science and English	Have have passed Higher Secondary School Certificate Examination with Physics, Chemistry, Biology and English.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.

3(b)(II)	Possess Bachelor Degree of Para-Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology- Radiography (three years course obtained after passing HSC examination under 10 + 2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	Possess Bachelor Degree of Para-Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology- Radiography (minimum three years course obtained after passing HSC examination under 10 + 2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(b)(III)	Possess Diploma In X-Ray, Radiography And Ultrasonography Techniques (course of minimum 1.5 year after b. Sc) approved by Department of Technical Education, Government of Maharashtra or equivalent academic qualification.	Possess Diploma/ Certificate in X-Ray, Radiography And Ultrasonography Techniques (course of minimum 1 year after B.sc) approved by Department Of Technical Education, Government Of Maharashtra or equivalent academic qualification	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
		There should not be "OR" between clause 3(b)(III) and 3 (b)(IV)	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
5.Following changes are suggested in Cardiology Technician			
3(b)(II)	possess Degree in "Bachelor Degree of Para - Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology - Cardiology" (three years course after passing Higher Secondary School Certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	possess Degree in "Bachelor Degree of Para - Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology - Cardiology" (minimum three years course after passing Higher Secondary School Certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.

7. तथापि, वरीलप्रमाणे संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या संस्थेतील गट-क तांत्रिक संवर्गातील कर्मचाऱ्यांचे सेवाप्रवेश नियमामध्ये सामान्य प्रशासन विभागाने काढलेल्या त्रुटी व मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांनी सुचविलेल्या सुधारण विचारात घेउन सेवाप्रवेश नियमामध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. सुधारित मराठी सेवाप्रवेश नियमाचा मसुदा पृ.क्र प.वि व इंग्रजी सेवाप्रवेश नियमाचा मसुदा पृ.क्र प.वि वर सादर करण्यात आला आहे. सदर सेवाप्रवेश मान्यता देण्याबाबत सामान्य प्रशासन विभागास विनंती करण्यात येत आहे.

मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांचे दि.27.8.2020 रोजीच्या पत्रास अनुलक्षून सादर.

2. राज्यातील रुग्णांना कुशल पॅरामेडीक्स उपलब्ध व्हावेत यासाठी शासनाने सन 2010-11 मध्ये संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये Bachelor in Para Medical Technology (BPMT) (वर्ग -3, तांत्रिक) हा अभ्यास क्रम सुरु केला आहे. बीपीएमटी पदवी घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना शासन सेवेत सामावून घेण्यासाठी paramedical पदांच्या सेवा प्रवेश नियमातील शैक्षणिक अर्हतेमध्ये बीपीएमटी अभ्यास क्रमाचा समावेश करण्याची बाब या नस्तीवर विचाराधीन आहे.

3. सदर सेवाप्रवेश नियमामध्ये समाविष्ट करण्यात आलेली शैक्षणिक अर्हता योग्य आहे किंवा कसे? तसेच सेवाप्रवेश नियमामध्ये अधिकची शैक्षणिक अर्हता समाविष्ट करणे आवश्यक आहे किंवा कसे ? याबाबत मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ यांच्या स्तरावर समिती स्थापन करून सेवाप्रवेश प्रारूप तपासून द्यावेत अशी दि.18.8.2020 रोजीच्या पत्रान्वये मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ यांना करण्यात आली होती.

4. मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांनी परि.क्र.1 च्या पत्रान्वये खालील सुधारणा करण्याचे शिफारस करण्यात आली आहे.

अ.क्र	नियम क्र	मुळ मसुद्यातील तरतुदी	मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांच्याकडून सुचविण्यात आलेल्या सुधारणा.	विभागाचे अभिप्राय .
1.Following changes are suggested in all posts (wherever applicable)				
1.	2(c)	Secondary School Certificate Examination" means the final examination conducted at the end of The Higher Secondary Stage of Education by a Divisional Board established under The Maharashtra Secondary And Higher Secondary Education Boards Act. 1965 (Mah, xii of 1965)	Secondary School Certificate Examination" means the final examination conducted at the end of The Secondary Stage of Education by a Divisional Board established under The Maharashtra Secondary And Higher Secondary Education Boards Act. 1965 (Mah, xii of 1965) or equivalent examination.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
2.	2(d)	"Higher Secondary School Certificate Examination" means the final examination conducted at the end of The Higher Secondary Stage of Education by a Divisional Board established under The Maharashtra Secondary And Higher Secondary Education Boards Act. 1965 (Mah, xii of 1965)	Higher Secondary School Certificate Examination" means the final examination conducted at the end of The Higher Secondary Stage of Education by a Divisional Board established under The Maharashtra Secondary And Higher Secondary Education Boards Act. 1965 (Mah, xii of 1965) or equivalent examination.	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3.	3(a)(III) or similar clause in all RR	In case of employees who have passed the aforesaid examination at the time of Joining in Class IV service, the date on which they have completed three years of continue service will be deemed to be the date of seniority. If employee possess educational qualification after completing his three years services then the passing date will be deemed to be the date of	please reconsider to decide the date of seniority for employee who has passed the aforesaid examination after joining, but before completing required years of services	In case of employees who have passed the aforesaid examination at the time of Joining in Class IV service or within three year after the joining said service the date on which they have completed three years of continue service will be deemed to be the date of seniority. If employee possess educational qualification after completing his three years services then the passing date will be

		seniority.		deemed to be the date of seniority.
2.Following changes are suggested in Operation Theatre Technician				
3(a)(I)	Holding the post of "Operation Theatre Assistant" for a period of not less than three years in the Directorate	Holding the post of "Operation Theatre Assistant" for a period of not less than five years in the Directorate.		सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(a)(II)	have passed secondary school certificate examination with Science and English.	Have passed Higher Secondary School Certificate examination with Physics, Chemistry, Biology and English.		सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(b)(II)	Possess Degree in "Bachelor of Para-Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology-Operation Theatre (three years course after passing higher secondary school certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	Possess Degree in "Bachelor of Para-Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology-Operation Theatre (minimum three years course after passing higher secondary school certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.		सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(b)(III)	Those who hold a minimum bachelor's degree in science (B.Sc.) (including physics, chemistry or biology) or have an equivalent academic qualification and possess The Department of Technical Education, Government of Maharashtra recognized "Diploma In Operation Theatre Technician / Technology" (a course of minimum one year duration) or equivalent academic qualification.	Those who hold a minimum bachelor's degree in science (B.Sc.) (including physics, chemistry or biology) or have an equivalent academic qualification and hold Government of Maharashtra recognized "Diploma/ Certificate In Operation Theatre Technician / Technology" (a course of minimum one year duration) or equivalent academic qualification.		सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3.Following changes are suggested in Histopathology Technician				
3(a)(I)	Holding the post of Laboratory Assistant (Group-C) for a period of not less than five years.	Holding the post of Laboratory Assistant (Group-C) for a period of not less than five years in the Directorate.		सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
3(a)(II)	Out of 05 years as mentioned in 03 A) (i)	Out of 05 years as mentioned in 03 A) (i)		सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.

		university or equivalent academic qualification.	university or equivalent academic qualification.	
3(b)(III)	Possess Diploma In X-Ray, Radiography And Ultrasonography Techniques (course of minimum 1.5 year after b. Sc) approved by Department of Technical Education, Government of Maharashtra or equivalent academic qualification.	Possess Diploma/ Certificate in X-Ray, Radiography And Ultrasonography Techniques (course of minimum 1 year after B.sc) approved by Department Of Technical Education, Government Of Maharashtra or equivalent academic qualification		सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
			There should not be "OR" between clause 3(b)(III) and 3 (b)(IV)	सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.
5.Following changes are suggested in Cardiology Technician				
3(b)(II)	possess Degree in "Bachelor Degree of Para – Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology – Cardiology" (three years course after passing Higher Secondary School Certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.	possess Degree in "Bachelor Degree of Para – Medical Technology or B.Sc. in Paramedical Technology – Cardiology" (minimum three years course after passing Higher Secondary School Certificate examination under 10+2 system of education) of statutory university or equivalent academic qualification.		सदरील बाबीचा अंतर्भाव करण्यात आलेला आहे.

विधा व न्याय विभागाच्या पृ.क्र. / टि.वी वरील टिप्पणीस अनुलक्षून सादर.

2. वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये उपलब्ध असलेल्या पायाभुत सुविधा व साधनसामग्री यांचा वापर करून वैद्यकीय तंत्रज्ञानाशी संबंधित निमवैद्यकीय पदवी व पदविका अभ्यासक्रम शासनाने सुरु केला आहे. त्यानुसार शासनाने सन 2010-11 मध्ये संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये Bachelor of Para Medical Technology (BPMT) हा अभ्यासक्रम दि.24.5.2010 च्या शासन निर्णयान्वये सुरु केला.

3. परंतु, बी.पी.एम.टी. या अभ्यासक्रमाचा उल्लेख सेवाप्रवेश नियमामध्ये नसल्याने सदर अभ्यासक्रम पूर्ण करणाऱ्या विद्यार्थ्यांना संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या विविध तांत्रिक पदासाठी अर्ज करता येत नाही. त्याकरीता बीपीएमटी पदवी घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना शासन सेवेत सामावून घेण्यासाठी paramedical पदांच्या सेवा प्रवेश नियमातील शैक्षणिक अर्हतेमध्ये बीपीएमटी अभ्यास क्रमाचा समावेश करण्याची बाब या नस्तीवर विचाराधीन आहे. परंतु या विभागाच्या दि.19.7.2017 रोजीच्या शासन निर्णयान्वये 13 विषयामध्ये Bachelor of Paramedical Technology या ऐवजी B.Sc in Paramedical Technology असा बदल करून सदर अभ्यासक्रमाचा कालावधी 3 वर्षे + 1 वर्षे आंतरवासियता असा एकूण 4 वर्षांचा करण्यात आला

4. B.sc in Paramedical Technology (जुना बीपीएमटी) पदवी घेऊन विद्यार्थ्यांची पहिली बॅच 2013 मध्ये बाहेर पडली आहे. आता पदवी घेतलेल्या विद्यार्थ्यांकडून संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील पदांच्या सेवा प्रवेश नियमात सुधारणा करण्यासाठी वारंवार पाठपुरावा करण्यात येत आहे. नुकतेच उच्च न्यायालय, नागपूर येथे या विद्यार्थ्यांनी रिट पिटीशन क्र. 7952/2018 दाखल केला होता. सदर याचिकेमध्ये न्यायालयाने दि. 20.4.2019 रोजीच्या आदेशान्वये शासनाने 3 महिन्यात निर्णय घेण्याचे आदेशीत केले होते. मा. न्यायालयाने पारीत केलेल्या आदेशाची कालमर्यादा संपुष्टात आलेली असल्याने सेवाप्रवेश नियम सुधारीत करण्याकरीता मुदतवाढ मिळणेबाबत मा. न्यायालयात सकीर्ण अर्ज दाखल करण्यात आला होता. त्यानुषंगाने मा. न्यायालयाने आणखी 6 महिन्याची मुदतवाढ देऊन विहित वेळेत सेवाप्रवेश नियम प्रसिध्द केले नाही म्हणून या विभागास रु.

10,000/- इतका दंड ठोठावलेला आहे. आता ही 06 महिन्याची मुदत सुद्धा दि.30.06.2020 रोजी संपुष्टात आली असल्याने अर्जदार श्री. आकाश गायधने व इतर यांनी मा.उच्च न्यायालयात अवमान याचिका क्र.580/2020 दाखल केली आहे. शासन्याच्या वतीने सुद्धा मा. उच्च न्यायालयामध्ये मुदतवाढ मिळण्यासाठी सिव्हिल क्र.649/2020 दाखल करण्यात आले होते. त्यावर मा.न्यायालयाने दि.30.7.2020रोजी सुनावणी घेतली असून अर्जदारास त्यांचे म्हणणे मांडण्यासाठी दि.24.9.2020 पर्यंत मुदत दिली होती. तदनंतर मा.उच्च न्यायालयाकडून प्रस्तावांतर्गत सेवाप्रवेश नियम अधिसूचित करण्याची कार्यवाही पूर्ण करण्यासाठी 08 आठवड्यांची मुदतवाढ मिळाली आहे. या विहित कालावधीत सदर प्रक्रिया पूर्ण होणे आवश्यक आहे.

5. परावैद्यक तंत्रज्ञान (Paramedical Technology) या क्षेत्रातील एकुण 17 अभ्यासक्रमांना मान्यता देण्यात आली असली तरी वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयाच्या अधिनस्त सर्व शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालये यांच्या आस्थापनेवरील मंजूर असलेल्या गट-क (तांत्रिक) संवर्गातील खालील 14 पदांच्या सेवाप्रवेश नियमात परावैद्यक तंत्रज्ञान अर्हतेचा समावेश करणे शक्य होते-

1) शस्त्रक्रियागार तंत्रज्ञ	8) ऑप्टोमेट्री तंत्रज्ञ
2) ऊतिरोगविज्ञान तंत्रज्ञ	9) बधिरिकरण तंत्रज्ञ
3) क्ष-किरण तंत्रज्ञ	10) द्रव निवेशन तंत्रज्ञ
4) क्ष-किरण सहायक / अंधारखोली सहायक	11) प्लास्टर तंत्रज्ञ
5) रक्तपेढी तंत्रज्ञ	12) ई.ई.जी.तंत्रज्ञ
6) इलेक्ट्रोकार्डिओग्राफी (ईसीजी) तंत्रज्ञ	13) किरणोपचार तंत्रज्ञ
7) प्रयोगशाळा सहायक	14) प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ

त्यानुसार उपरोक्त 14 पदांचे प्रारूप सेवाप्रवेश नियम तयार करण्यात आले असून त्यात परावैद्यक तंत्रज्ञान अर्हतेचा समावेश करण्यात आला आहे.

6. सदर सेवाप्रवेश नियमाचा मसुदा सामान्य प्रशासन विभागाने तपासणी करून पृ.क्र वरील बाबींमध्ये सुधारणा करण्याच्या अटीस अधीन राहून मान्यता दिलेली आहे. विभागाकडून सामान्य प्रशासन विभागाने सुचविलेल्या सर्व मुद्द्यांचा अंतर्भाव सुधारित सेवाप्रवेश नियमामध्ये करण्यात आला होता. सदर सेवाप्रवेश नियमातील पदे गट-क मधील असल्याने ती महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या कार्यक्षेत्र येत नसल्याची बाब सामान्य प्रशासन विभागास चर्चेदरम्यान निदर्शनास आणण्यात आली व त्यानुसार प्रारूप सेवाप्रवेश नियमास महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाची मान्यतेची आवश्यकता नाही, ही धारणा चर्चेअंती त्या विभागाकडून पक्की करून घेण्यात आली.

7. सामान्य प्रशासन विभागाने सुचविलेल्या सुधारणांसह प्रारूप सेवाप्रवेश नियम तपासणीसाठी विधी व न्याय विभागास सादर करण्यात आले होते. त्या विभागाने या विभागातील संबंधीत अधिकाऱ्यांशी वारंवार चर्चा करून पुनरावृत्ती झालेल्या व अनावश्यक असलेल्या तरतूदी वगळून सुलभ व काटेकोर प्रारूप तयार करण्याबाबत मार्गदर्शन केले. त्यानुसार पृ. वरील प्रारूप विधी व न्याय विभागास सादर करण्यात आले. तदनंतर विधी व न्याय विभागाने पुर्व पृष्ठावरील टिप्पणीन्वये काही सुधारणा सुचवून सदर प्रारूपास मान्यता प्रदान केली आहे. या सुधारणांसह सेवाप्रवेश नियमांचे प्रारूप मान्यतेसाठी पृ

प.वि वर सादर. प्रस्तावांतर्गत सेवाप्रवेश नियम अधिसूचित करण्यासाठी मा.उच्च न्यायालयाने घालून दिलेली कालमर्यादा तसेच कोविड-19 या आजाराच्या पार्श्वभूमीवर रुग्णसेवेशी संबंधीत तांत्रिक पदे

भरण्याची तातडी विचारात घेता सदर सेवाप्रवेश नियमांना मान्यता प्रदान करण्याची विनंती सक्षम प्राधिकाऱ्यांना सविनय करण्यात येत आहे. मान्यतेनंतर सेवाप्रवेश नियम अधिसूचित करून राजपत्रात प्रसिध्द करण्याची दक्षता या विभागामार्फत घेण्यात येईल.

क.अ (श्री.माकणे/वैसेवा-4)

स.स (श्री.पाटणकर/ वैसेवा)

सचिव (वै.शि)

मा.राज्यमंत्री (वै.शि)

मा.मंत्री (वै.शि)

मा.मुख्यमंत्री

मा.राज्यपाल

5. कोविड-19विषाणूच्या पार्श्वभूमीवर मंत्रालय व संलग्न संस्थेत अधिकारी/कर्मचाऱ्यांच्या कार्यालयातील उपस्थिती नियंत्रित असल्याने सदर प्रकरणाच्या कार्यचालनावर परिणाम होत असल्याने सदर प्रकरणी मा.उच्च न्यायालयात,मुंबई खंडपीठ नागपूर येथे दि.05.10.2020 रोजी संकिर्ण अर्ज दाखल करून दि.30.11.2020 पर्यंत 02 महिन्याची दुसऱ्यांदा मुदतवाढ घेण्यात आली आहे.या तारखेपुर्वी प्रस्तावित सेवाप्रवेश नियम अधिसूचित करणे आवश्यक आहे.

6. सद्यस्थिती, प्रस्तावित 14 पदांच्या गट क (तांत्रिक) सेवापवेश नियमास सामान्य प्रशासन विभाग (पृ.क्र.) व विधी व न्याय विभागाची (पृ.क्र.

) मान्यता मिळालेली आहे. तरि पृ.क्र

प.वि वरील सेवाप्रवेश

नियमाबाबत निर्गमित करावयाच्या अधिसूचनेची प्रारूपे मान्यतेस्तव सादर.

क.अ (श्री.माकणे/वैसेवा-4)

स.स (श्री.वैसेवा/ वैसेवा)

सचिव (वै.शि)

मा.राज्यमंत्री (वै.शि)

मा.मंत्री (वै.शि)

मा.मुख्यमंत्री

मा.राज्यपाल

7. तथापि, वरीलप्रमाणे संचालनालयाच्या अधिनस्त असलेल्या संस्थेतील गट-क तांत्रिक संवर्गातील कर्मचाऱ्यांचे सेवाप्रवेश नियमामध्ये सामान्य प्रशासन विभागाने काढलेल्या त्रुटी व मा.कुलसचिव, महाराष्ट्र आरोग्य विज्ञान विद्यापीठ, नाशिक यांनी सुचविलेल्या सुधारण विचारात घेउन सेवाप्रवेश नियममध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे. सुधारित मराठी सेवाप्रवेश नियमाचा मसुदा

पृ.क्र प.वि व इंग्रजी सेवाप्रवेश नियमाचा मसुदा पृ.क्र प.वि वर सादर करण्यात आला आहे. सदर सेवाप्रवेश मान्यता देण्याबाबत सामान्य प्रशासन विभागास विनंती करण्यात येत आहे.

सादर.

वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयाच्या अधिनस्त सर्व शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये व रुग्णालये यांच्या आस्थापनेवरील मंजूर असलेल्या गट-क (तांत्रिक) संवर्गातील विविध पदांचे सेवाप्रवेश नियम प्रदिर्घ कालावधी पुर्वी तयार करण्यात आले होते. त्यापैकी परावैद्यक तंत्रज्ञान क्षेत्राशी संबंधीत 14 पदांचे सेवाप्रवेश नियम अधिक्रमित करून दि.29.12.2020 च्या अधिसुचनन्वये खाली नमूद 14 पदांचे सुधारित सेवाप्रवेश नियम अधिसुचित करण्यात आली आहेत.

1) शस्त्रकियागार तंत्रज्ञ	8) ऑप्टोमेट्री तंत्रज्ञ
2) ऊतिरोगविज्ञान तंत्रज्ञ	9) बधिरिकरण तंत्रज्ञ
3) क्ष-किरण तंत्रज्ञ	10) द्रव निवेशन तंत्रज्ञ
4) क्ष-किरण सहायक / अंधारखोली सहायक	11) प्लास्टर तंत्रज्ञ
5) रक्तपेढी तंत्रज्ञ	12) ई.ई.जी.तंत्रज्ञ
6) इलेक्ट्रोकार्डिओग्राफी (ईसीजी) तंत्रज्ञ	13) किरणोपचार तंत्रज्ञ
7) प्रयोगशाळा सहायक	14) प्रयोगशाळा तंत्रज्ञ